

Ч. 6. Бібліотека "Нового Життя".

ОЛЕКСА БОБЕКЕВИЧ

НАСТОЯЩІ

КОМЕДІЯ В ОДНІЙ ДІЇ

Ціна 20 центів

1920

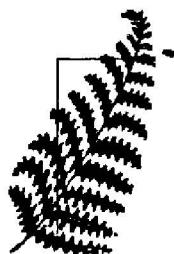
Накладом "Нового Життя".
Olyphant, Pa.

Ч. 6. Бібліотека "Нового Життя".

ОЛЕКСА БОБІКЕВИЧ

НАСТОЯЩІ

КОМЕДІЯ В ОДНІЙ ДІЇ

Ціна 20 центів

1920

Накладом "Нового Життя".
Olyphant, Pa.

СЦЕНА I.

(Комната Боровичів, з пакська, але дуже поєдинчо прибрано, з лівого боку стіл, на ній много газет, самих руських ("Галицької Руси") і тютюну в коробці; при столі люлька на дуже довгій цибусі).

Боровичка (сама стоїть при столі і ліжить пироги, кілька готових порозкладала по газетах). От, усе робота, та й робота! Від рана до вечера; ні сїсти, ні спочити нема коли. Аж ноги угинають ся. І за поріг чоловік не виходить, а сїм миль на день, по хаті бігаючи, зробить... Ей газдівство, то газдівство! Уже навтямлю ся мені. Чоловікови вже хотіло би ся спочити на старість, хоч годину на день присїсти, прочитати в календарі, або соннику, або й подрімати. Та де там! Усе на моїй голові. А голова вже стара недомагає. Бувало старий хоть на поле піде та робітників допильнує, вже поле то його річ була, а від коли взяв ся до тої політики, то від неї цілком здурів, не тямить ся, а до газдівства або зовсім не втираєсь, або як за що возьме ся, то такого щось наладить, що й направити годі. Кажуть, що горівку дідько винайшов, а то бачу, й тоту політику ніхто другий, лиш нечиста сила вигадала та людям нею голову завернула. Та не лишче то взятись за ієтнік, за вила, або й за іралі, як тоту по-

літику цілий день вичитувати? Тьфу! Та вже коли має читати—чому ні, тай почитати треба, але най би си взяв календар, або иншу яку розумну книжку, та прочитав, як гоїти рани? як садити садовину? що робити, аби молоко корови давали? або що... Ну! таке читане то й Богу миле і людям добре. А то сяде, найжить ся, наплює довокла себе, кулаками гримає, сердить ся, сам не знає на кого—на якихсь там народовців, чи Українців, яких в життю і на очи не видів. (*Сміє ся*). Ну! не сміх людям сказати. Бувало з сусідом читають “Діло”, та разом з ним, бувало, сердять ся на якихось “кацапів”, чи як там їх звуть, а від коли посварились та погнівались з Ковтом за безроги, що постріляв у своїм городі, став читати ототу “Галицьку Русь” тай гримає кулаком на якихось “Українців”, ані одних, ані других не видів, не знає... (*по хвилі*): Такий газетник посварить ся там з ким у Львові, тай пише, сварить на него в газеті, а той ту на селі читає та кулаком гримає. (*Смієсь*). Не дурний? А ти, стара, ходи та товчись від рана до вечера і кінця тому нема. Ей!

СЦЕНА II.

Боровичка і Лесько

(*Лесько входить з бічних дверей з кухні, облизує пальці, замочані в сметані і доїдає якийсь кусник страви. Говорить байдужно з проволока*).

Лесько. Нема папа? Казала Феська сказати, що балабухи присушили ся і каша збігає.

Боровичк. А чомуж не відсуне? Дурна!

Лесько. Не можна.

Боровична (*кватлячи ся, долітлює пироги*). Та чому не можна?

Лесько. Каже, що не вміє, тай часу нема.

Боровична. А ти-ж, йолупе, не міг відсунути, як видів, що біжить?

Лесько. Не можна було. Я й коло кухні не був.

Боровична. Не був коло кухні, а руки по чім облизуєш? га? Ой клоніт мій з вами! (*Вибігає*).

СЦЕНА ІІІ.

Лесько (*сам бере один пиріг, сміє ся до него*). Коби так варений. Гей! гей! (*кидає на стіл*). А ось тютюн! Коби так паперки! Нема, старий лише люльку смокче. Ех! тобі собі чоловік закурив, аж язик утікає. Треба взяти про запас. (*Бере в жменю і ховає у узлик від сорочки, завязує*). Ба, та у мене й люльки нема! Може би пожичити у старого, доки не надійшов! Ей! хоть два шлюгі! (*Оглядаєсь*). Ще з такої, як жию, не курив, ану який то смак? (*Бере напихає тютюн дуже сильно*). Маленька, мало-що влізаєсь; скупий старий! Хотів би курити а тютюну жалує. Та що то варта курити? Потягне зо два рази димом, а далі сам

вітер смокче. Та якби я був таким богачем, то бим си справив люльку таку як коновка, то бим знав, що курю, а то що: лише чоловік распаскуднить ся, а смаку нема. (*Засвічує сірник, досягає рукою, та не може дістати до люльки, люто*): Та й на дідька-ж такого цибуха довгого, що не мож дістатись до люльки. (*Світить другий*). От заки приберу ся, то й захоплять! Та якже її тут закурити? Коби так Феська навинулась, потримала би сірку. Не можна. Гай! гай! Ото! видиш, панські теребеньки: і курити шїби то хоче і сам собі не дає; довгий цибух бере. А то все скупість, щоби менше тютюну йшло, бо до люльки сам огнем не досягне, як погасне, то й не курить. Скупість! Фе! (*Лютий кидає люльку, в сїнях чути кашляє старого*). На! На! подави ся зі своїм тютюном! На! ще ти й широго доложу—більше буде! (*Кидає пиріг у кашчук*).

СЦЕНА IV.

Борович і Лесько

Борович (*входить, не закримічає Леська, убраний в довгу білу блузку, широкий солом'яний капелюх, в руках "Галицкая Русь"*). Ще в дверях говорить про себе). Ні! Ні! я то знаю я то кажу, що так відразу не можна. Не можна. Не можна! Я то знаю, я то кажу, що перше єсть "изученіє", а потому аж приходить "уразумленіє", а так відразу стати

“настоящим русским” не можна. Чудесний язик, але тяжкий, о тяжкий! ну звісно, просвіщений, (з погордою) не такий як у Ковта, або у Леська...

Лесько. Або у мене який язик! Чи ви дивились?

Борович. А ти що ту робиш? чогось ту вліз, чому не йдеш до роботи?

Лесько. Та до якої роботи?

Борович (по короткій думці). А конюшину гребети за городом.

Лесько. Конюшину? Конючина вже давно в копцях.

Борович (робить міну). М-ну (настійливо). То йди понерекладати полукішки “на горбі!”

Лесько. Які полукішки?

Борович (нетерпеливо). Пшеничні “На горбі”. Не знаєш?

Лесько. Не знаю!

Борович (люто). Як то не знаєш?

Лесько. Бо з “горба” пшениця вже тиждень в стодолі.

Борович (відвертаєсь, люто затискає зуби, по хвили дуже остро). Ну! чого стоїш? Бери косу і йди в насїї траву косити.

Лесько. Не можна.

Борович. Як не можна?

Лесько. Газдиня не веліли, бо ще молоденька.

Борович. Тьфу на тебе! рупай звідси, не лізь мені в очі! Чуєш? *(По хвили, відвертаючись до Леська, і не сміючи поглянути йому в очі).* Чого стоїш? не чув, що кажу? *(Спостерігає вузлик на сорочці).* Що за вузол у тебе на сорочці, може тютюну накрив?

Лесько. Якого тютюну? Який вузлик? *(Про себе)* добачив злодій, й без окулярів добачив. *(В голос).* Який вузлик?

Борович. А от на сорочці. *(Хоче взяти).*

Лесько. Та якої мари ученились мене? Який вузлик? Оттой? Та то я завязав собі сороч, щоби не забути вам сказати, що... що у мене є писма з почти, газети.

Борович *(цікаво і лагідніше).* Газети? Ну! чому-ж відразу не кажеш? А то перше розсердить чоловіка своїми дурницями.

Лесько. Та то ви мене розсердили: найперше ученились мого язика—що вам заваджає мій язик? Потому кажете, що я злодій, що тютюн вам краду...

Борович *(лагідно).* Ну! вже. Ну! не балакай, давай писма. *(Лесько витягає зза пазухи дві газети в перепасках).*

Борович *(оглядає).* “Галицкая Русь”, то до мене. А отсе—“Діло” *(остро).* Я тобі кажу Леську, аби я тої газети більше в своїй хаті не видів! Тям собі! Не пхай мені її в руки, сли не

хочеш, щобим тобі в очі запхав! Не видиш, що то не до мене, а до Ковта?!... *(кидає на землю і магінально витирає руку до блюзи).*

Лесько. Та де виджу, коли я читати не вмію!

Борович. Такі грубі букви та не вмієш прочитати?

Борович *(посуваючи ногою "Діло")*. Забирай геть отсю погань, та кинь через пліт до Ковта. Там її місце! А на другий раз як побачиш оттаке грубе, лабате писмо, то не лізь мені з тим у хату, бо тя разом з тою українською онучою через вікно викину!

Лесько. Та як те що нечисте, то я не буду в руки брати. Най Феська винесе—я закличу.

Борович. Бери! кажу! *(Лесько бере газету через полотнянку, держить далеко від себе і виносить).*

СЦЕНА V.

Борович *(сам, накладає окуляри, оглядає газету)*. От і нова газета! *(читає)* Львов, Вторник, вісімнадцятого Августа 1892.—позавчєрашна. А я ще давних не дочитав. Тяжко читаєсь: чоловік не привик до "просвіщенного писанія", вік свій збавць, читаючи то "нужденное" "Діло". А все через того Ковта! Все через него! Го! *(Киває кулаком до вікна)* чекай! я тобі відплачу ся!—Ну! нічо! говорять: "Лучше поздно" як ніколи до розуму прийти. Треба "просвіща-

тись”, “изучатись книжного языка”, а як підучуєсь, то так тебе мій Ковтику змалюю у моїй “Галицькій Русі”, що всімох йорданських водах не обмиєш ся! Всьо розкажу і про корову і про свині і про діру в плоті і про те, як ти в суді брехав. Чекай! Всьо напишу! А там приймуть, надрукують, не бій ся. Не так як “Діло”, що відписало, що в “вані сусідські і господарські справи міняти ся не станем”, не скажуть, що ти “знаний патріот”—тьфу! погань!—але редактор ще від себе наганьбить, скаже: “сепаратист”, “повоерист”, “фонетик”. *(Отвирає перед собою газету, переглядаючи очима йде за стіл)*. Зараз, на чім то я став? “Новая фонетическая язва на Руси”—“то уж було”. Безбожники! “ъ” хотять викидати! *(Патетично)*. Нашоє святоє “ъ”. Праведноє “ъ”. О! мошенники. Тоє “ъ”, котре брало участь в давних, княжих борбах, котре стояло на сторожі... гм! нашої землі перед нападами татарськими *(отямлюючись)*. Ні! тут якоесь шакне стоїть *(шукає)*. Ну! менше о тоє, як сказано!—а всеж такой мошенники!” “враги народа”. *(Киває кулаком до вікна)*. Ні! не дочекаєш того! Буде “ъ”! *(по хвили)*. Тай цікавий же я, як би ти без “ъ” виглядав, мій сусідо любезний! Ковт—без “ъ” *(сміє ся)* і так нема що на папір взяти. *(Тішиць ся з концерту і ліктем роздає пиріг)*. Пиріг? Що вони мені ту з пирога-

ми влізли? Господи милосерний! Що вони мені ту поробили?! Я то кажу, що я у власній хаті не можу мати нігде спокою. Гей! стара! (*голосно*) стара! (*кричить*) стара! (*плачливо*) чого ще вони мене гризуть, коли у мене і без того гризоти досить?! Феська! Феська! Феська!

СЦЕНА VI.

Борович. Боровичка

Боровичка (*входить з кухні*). Чого ти верещиш? Га?

Борович. Чого ви мене мучите? Чого ви мені спокою не даєте?

Боровичка. Ну! щож таке!?

Борович. Чого ви мене з світа гоните?!

Боровичка. Га говори-ж, не плети, бо часу нема. Що тобі знов не до вподоби?

Борович. Чого ви мені тут з шпрогами веадились?!

Боровичка. Ну а що-ж такого великого сталось?

Борович. Що великого? Не видиш, що я тут роблю, працюю...

Боровичка. Га що таке робиш? Що працюєш?

Борович. Політику роблю.

Боровичка. Ой обридла-ж мені вже тота твоя робота. Ой старий! старий! Де ти розум

згубив? Та коли ти його найдеш? Та що за хосен з тої роботи? Дивись: в господарстві все пішло на виворіт, слуги не слухають, крадуть, і все через твою політику; я сама не годна всьому дати облад.

Борович (*плачливо, відтак що раз швидше*).
Стара! не муч мене! Ти ся на тім не розумієш! ти не знаєш, що то є політика? то є важнійше від господарства, важнійше від життя. Я не знаю, як би тобі се сказати, бо ти не розумієш того. Політика то єсть таке—політичеське сложеніє отношеній между одними... а другими, то єсть... Ні! я знаю, ти того не розумієш!

Боровична. Ні, не розумію; і не хочу розуміти ніяких ні “зложених” ні “відложених”, а знаю лише то, що на лані трийцятеро женців щеницю жнуть, а нема кому їх роботи доглядати, а ти тут якісь небилиці вичитуєш.

Борович (*з докором*). Небилиці?! (*про себе*). Не розуміє. (*Зітхає*). Магдуню! сядь собі трохи ось тут, я тобі почитаю, а й сама пізнаєш, що то не “небилиці”, але що тут “йдет о нашу жизнь”, “о житиє наше”.

Боровична. А щож наше жите обходить газету. Ми жнем на селі далеко.

Борович. Ну! ну! сядь, послухай, побачиш.

Боровична. Я вже слухала нераз, але там ні о тобі ні о мені не стояло нічого.

Борович. Та не о тобі, не о мені; там є о фонетиці, о нашім “ъ”, без котрого ми обоє нічого не варті! (*Боровичка здвигає раменами і смієсь*). Сядь! сядь! послухай, як там ладно стоїть написано! Зараз, де то є?

Боровичка. Дай мені спокій! У мене нині толока, а не якась там каметика в голові. Зійдуть ся женці, треба вечеру лагодити. Часу нема. От і ти ліпше би зробив, як би пішов на лан подивитись.

Борович. Ну! піду вже, піду, лиш одну люльку викурю й одну статю дочитаю.

Боровичка (*забираючи пироги в фартух*). Тимчасом і сонце зайде. (*Відходить*).

СЦЕНА VII.

Борович сам, відтак Боровичка, Лесько.

Борович (*ходить по сцені, спльовує, відтак став серед сцени і десперацьким голосом кличе*). Ні! я знаю! Вона з Ковтом тримає! Вороги! Вороги! Українство у власній моїй хаті! Але пожди! (*Киває кулаком до вікна*)... (*по хвилі*). Ет баба! Нічого не розуміє. От ліпше закурити. Леську! Леську! (*Бере люльку, отвиряє кашук, тупотить зі злости, побачивши пиріг*). Збитки! збитки! Українські збитки! Сприсягли ся на мене за то, що я став “настоящим русским”. Стара! Стара! (*Входить Боровичка з лівого, Лесько перед ним*).

Прощу тебе стара (*твердо*) май ти собі “убіжде-
ніє”, яке хочеш, але хоть збитків мені не роби
і не пхай шпрога в тютюн! Прощу дуже.

Боровичка. Господи святий! з тим чолові-
ком! Та які мені збитки в голові! Може добре
сам пиріг запхав в кашпук, а тепер чіпає ся.

Борович (*сварливо*). Сам пиріг запхав?!...

Боровичка (*бере пиріг і скоро відходить*). А то
кара Божа.

Лесько (*держачи картку в руці*). У тій газеті,
що казалисьте віднести, була картка до вас, та
казали Ковт, аби вам віддати.

Борович (*зіртований, замагуючись цибухом*).
Чуєш, не лізь мені в очі з Ковтом, ні з ніякою
картою ві недго, бо цибух на тобі поломлю!

Лесько. Та карта до вас у газеті.

Борович. У тій газеті не може бути жадна
карта до мене. Песен, відкнсь взяв (*по хвили*).
Чекай, люльку заналши! (*Накалдає люльку, Лесько
засвічує і відходить*).

СЦЕНА VІІІ.

Борович сам, пізнійше Лесько

Борович (*отвирає ніт з чола, їдає, бере газе-
ту і читає*).... “В собственной зашиті”. Ба! Ко-
би то знати, що се значить? “Зашиті гм, мо-
же то похибка друкарська, а має бути “зашиті”.
Зашиті, ба! але в чім зашиті?—“В собствен-

ной”. Не розумію! Ну, може з дальшого пізнаєм (*читає поволи*). “Пренумщественни качества, якіи обнаружились, среди необикновенных обстоятельств, в учрежденіях народовцев суть: унижительное раболіпієє, а в місті з тім изящное нахальство” (*отирає ніт з чола, десперацько*). Авсе!! (*Читає ще раз з більшим напруженем*). Ні! ані словечка. Ага! Качества! То відай щось з області господарства домового, або може й з кухарської штуки! Ну! се для мене менше ін-тересне. Ідімо дальше: (*читає*). “Ври да міру знай.” Гм! Що єсть “ври?” Ага! “врач” значить “доктор” “лікар” “ври” значить “лічи” отже “лічи, але міру знай”. Ну та певно, що то для доктора дуже потрібна річ, знати міру в лі-ках (*читає*). “Преждевременное общоє восхи-щеніє поклонников новой ери, кажет ся много-венно превратилось в ужасное отчаяніє, так як убідились, що некусная программа, ими про-возглашена не производит никакой ползи, токмо вред.” (*отирає ніт*). Овва! Тут страшно горячо, треба йти до женців. На свіжім воздуху повинно лекше піти. Леську! (*входить Лесько*). Подай костур, бери файку, тютюн і отті газети та ходи, підем у поле. Ні! дай сюди кашук (*киває пальцем*), сам сховаю.

Лесько (*в сторону*). То злодій! (*відходять оба*).

СЦЕНА ІХ.

Хвилька павзи; відтак Гануся в вікні, відтак Боровичка

Гануся (*сильно зворушена*). Матусю! Матусенько! Пані Магдалино!

Боровичка (*входить з ложкою, оглядаєсь, спостерігає Ганусю*). Ніхто би не збаг! А ти що тут робиш?

Гануся. Прийшлам, пані, з вами побачитись.

Боровичка. Бій ся Бога, дитинко, та якби тебе мій старий побачив, тоби тебе водою обілляв, або що таке заподіяв.

Гануся. Ні! матусю, не побачить, я підстерегла як у поле виходили, та й прибігла. А ви-ж на мене не гніваєтесь? (*Цілує старій руки*).

Боровичка (*цілує її в голову*). Дитинко моя! А чогож би я на тебе мала гніватись? Щож ти мені злого вчинила?

Гануся. А я думала, що може враз з паном Боровичом на мого татуня на мене, та так вас боялась, щоб ви мене і крізь вікно не побачили. Мені лячно було подивитись на вашу хату.

Боровичка (*сміячись*). А щож тебе аж сюди принесло?

Гануся. Не аби що, матусю! Що дасте мені, то вам щось скажу, щось таке цікаве, що дуже утішиться?

Борович. А щож я тобі маю дати?

Гануся. Поцілуйте мене (*наставляє чоло, Боровичка цілує*). Матусенько! Остап нині приїздить. (*З радости цілує Боровичку в лице*).

Боровичка. Хто? Остап? Нині? То не може бути. був би написав до нас!

Гануся. Писав, матусю, писав, але пап Борович не хотіли картки приймати, лиш до нас відослали. Ось вона. Він уже на почті, та пише, щоби фіру підослати.

Боровичка. Ісусе Христе! Господи Святий! Мій Остап! мій соколик яєний! (*Плаче*). Не дурно мені сеї ночі так на сон мотав ся! А я гадала, що він ще десь ген-далеко по Росії блукає, а він голубчик мій, уже й під порогом. Нехай тебе, моя дитинко, Господь щастем та здоровлем благословить, що ти мене такою милою вісточкою порадувала! (*Цілує*).

Гануся. А мені матусю можна тішитись? Я так тішусь! (*Плаче—пестить ся*). А може треба тішитись!? Матусенько, я вас так люблю!

Боровичка (*смієсь*). Мене?! Ой! ти! ти! (*в сторону*). Не знаю я, як з нею говорити, бо ще Бог знає, що з того буде (*до Ганусі*). А щож тепер будемо діяти? Він десь на почті на фіру чекає.

Гануся. Треба післати скоренько.

Боровичка. Та кого пішлю? Я сама дома з Фесею; Лесько на поле зі старим забрав ся.

Гануся. Я побіжу матусю, та попрошу таточка, щоб наші коні післав. Добре?

Боровичка *(в сторону)*. Не добре воно буде, як старпій дізнаєсь, але щож робити. *(До Ганусі)*. Побіжи, дитинко, попроси!

СЦЕНА X.

Тіж і Остап

Остап *(в подорожнім запорошенім уборі. Війшов ще давнійше не замічений, прислухуєсь з чувством)*. Не треба, матусенько, бо я вже пішки прийшов! *(Жінки видають крик. Остап цілує манір. Гануся подає ся за вікно)*.

Боровичка *(витаючись)*. Мій снок солодкий! Як же змужнів за тих 3 роки. А яку бороду запустив, мов святий Антоній Печерський. А як огорів та запорошив ся! Як же ти так нагло тутки взяв ся?

Остап. Воздухом ,матусю, прилетів до вас. Стужило ся за вами. *(Звертає ся за вікно до Ганусі)*. Ганусю! Панно Анно! *(Тримують ся за руки через вікно. Він щільно вдивляє ся в її спущені очи. Хвиля мовчаня)*. Як же я вас тепер звати му?

Гануся. Звіть, як давнійше... як давнійше...

Боровичка *(перебиває)*. Давнійше, що нішого було, а тепер ти вже доросла панна, а він мущина; не винадає кликати по імени.

Гануся (з гримасом). Матусю! я на вас гніваю ся. (Відходить).

СЦЕНА XI.

Остап, Боровичка

Остап (нильо дивить ся за відходячою). Яка вона гарна стала. Правда, матусю?

Боровичка (сухо). Гарна! аякже!

Остап. Матусю, що се такого? Ви її мабуть вже не любите так, як давнійше любили. Неправда-ж?

Боровичка. Люблю, чому би не любити, але бачиш...

Остап. Кажіть, матусю, кажіть ради Бога, що такого склалось межн вами? Аджеж від того моя доля зависить!

Боровичка. Ой “склалось” синку”, “склалось” та ще й таке, що може й “розікласти” не дасть ся.

Остап. Щож таке? Говоріть!

Боровичка. Побудеш межн нами, то й сам побачиш, а поки що сїдай, та розповіж, як тобі в Росії проживалось?

Остап. Ні! я хочу зараз знати. Прошу вас, мамо, не мучте мене, розповіжте!

Боровичка. Твій старий посварив с я з Ковтом і погнівали ся на смерть.

Остап. За віщож?

Боровичка. А защо:—процес за свині,— вибачай за слово. Ковтові безроги зробили собі в плоті перелаз до нашого городу, тай унадили ся. Старий, бувало, все цибухом виганяє. А раз всердив ся, та стрілив з ручниці і поцілив двоє. Ще мали на стільки сили, що перелізли через діру на Ковтів бік та там і повивертали ся. Ковт собі внав в злість, тай спровадив комісію. А комісія сказала, що свині повинні були поздохати на нашім боці, то був би мій старий виграв, а що перелізли на своє, та там поклались, то мій старий мусить заплатити.

Остап. Ну і щож?

Боровичка. Сварили ся, процесували ся, та від того часу уся біда пішла на нас. Старий з гризоти взяв ся до політики, та такий тепер дивний став та сердитий.

Остап. Я вас не розумію, мамо, до якої політики? Може ви хочете делікатно сказати, що.... розпив ся?

Боровичка. Ей, де там розпив ся! До тої політики, що в газетах, у тій о! газеті *(показує)*.

Остап *(оглядаючи газету)*. “Галицька Русь?” Адже тато давнійше “Діло” читали. Та я тому на почті не дивлячись на адресу, картку вложив у “Діло”.

Боровичка. Та в тім то й біда. Бувало з Ковтом “Діло” читають. Ну! тай нічо. Трохи

покричуть, посміють ся та йдуть до роботи. А від коли посварили ся, а редактор не хотів приймати письма татового на Ковта, тато записали оттоту газету “Валицьку Русь”, чи як там. Та як став читати, то й кінця тому нема, а господарство пропадає. А він каже, що політику робить, так читає, що аж ногами тупотить, та все кулаком на Ковта відгрожує ся. То якась тяжка і велика політика, але бодай би вона голову скрутила!

Остап. Ха! ха! ха! ха! ха! *(Ходить по хаті і смієть ся; Боровичка дивить ся на него здивована).* Ну, вже аж тепер усе розумію. *(По хвили).* Ні, матусю! Се не така страшна річ, ся політика, як вам видає ся. Усе дасть ся направити. Я знаю добре тата: се добрий чоловік і душа щира, тільки завзятий і горячка. Деж вони тепер?

Боровичка. У поли коло женців ледво ви-пхала недавно. Але він не всидить довго, десь ледви не видно.

Остап. Чекайте-ж—матусю! як татко вернуть, будемо політику з хати гонити.

Боровичка. Ой не знаю, чи потрафиш ти її вигнати! Я вже, синочку, і акафісту наймала і підкурювала старого, тай не помагає.

Остап. Побачите, що викуримо. Я знаю старого батенька! Але ви мені, матусю, помагайте. Коли би вас тато питали ся, то кажіть, що

ви зі мною не могли розмовитись, що моєї бесіди не розумієте. *(Чути голос Боровича на подвір'ю).*

Боровичка. А що? не казала? Не всидить. Але я не розумію, що ти хочеш починати?

Остап. Не питайте, матусю. Усе гаразд буде, лише постарайтесь, щоби Гануся прийшла до вас до кухні. Підіть самі за нею.

Боровичка. А леж!....

Остап. Матусенько!

Борович *(в сїнях до Леська).* Чого ти лізеш за мною, дармоїде! Давай сюди люльку і газети та махай до своєї роботи.

СЦЕНА XII.

Тіж і Борович

Борович *(входить, держачи в руках газети, костюр і люльку, не закримічує Остапа; до жінки).* Нема жєнців.

Боровичка. Як? нема?

Борович. Нема ні жєнців, ані навіть вівса нема за Вільшиною, лишє копючина в копицях стоїть.

Боровичка *(смієть).* Та то не за "Вільшинов", але на "Кривули" наші жєнці жнуть.

Борович. А чогось казала... *(Спостерігає Остапа в другім куті, робить дуже здивовану міну і випускає все, що держить, проголошуючи слово):* Га?

(Відтак лице прояснює ся і переходить в вираз великої радості). Остап? Остапко? А ти відки тут взяв ся?

Остап (підходить, цілує батька в руку). Приїхал, батюшка, покончивши хазяйственну практику; я приїхал к вам пасматрїть, как наживаєте, батюшка!

Борович (обнімає сина). Харашо! (Оглядає його і любує ся його виглядом). Хлопець, як тополя! Лиш коня і шаблю та на Турка виправляй! Козак! Стара! Чи видни?

Боровична. Та я вже давно дивлю ся.

Остап. Ми уж здесь с матушкой пачтї час талкуєм!

Борович. Харашо! А як говорити уміє красно, по ученому. Що то значить “просвіщеніє”. Деж ти научив ся так красно говорити?

Остап. Ето мой собственной язык, как жеж можно ему и енаучить са. Інова не знаю!

Борович. Харашо! І я при тобі трохи підучує. (Торжественно). Бо я тепер, сину працюю! (В сторону до вікна). Аж тепер, мій Ковтнку, пронавсьє як тебе оба приедемо. Я твердо, він ще твердне! Добре сину, щось приїхав! Будемо оба працювати.

Остап. В каковом собственно направлєній?

Борович. Га? (по хвилі). Ага, я тебе хотїв власне питати. Що то значить: “в собствен-

ной?" Мені приходило при моїй роботі се слово: "защиті в собственной". Що се значить? Га?

Остап. Не панімаю батюшка!

Борович. Га? не знаєш того? Ага, то ти ще всього не знаєш! Ну нічо! І я ще всього не знаю; будемо доучувати ся.

Остап. Нельзя паняты таво, чаво нет. В нашом языке такава обарота бить не может.

Борович. Га? Що кажеш? Сїдати хочеш? Харашо, сїдаймо; ти утомив ся дорогою. Сїдаймо ось тут. *(Саджає Остапа коло себе).*

Боровична. Нічого не розумію *(Відходить).*

СЦЕНА XIII.

Борович і Остап (сїдають на канатці поруч себе).

Борович. Ну, розповіж мені тепер, де бував? що видїв? що чувати в Росії?

Остап *(недбало).* Черезкур много запросов на адін раз. Не знаю, на какой отвечать. Бивал далеко, відал много, да не слншно нечаво. Мір будєт!

Борович. Харашо! Щож ти робив через тих три роки? *(Дуже пильно слухачюм, щоб порозуміти).*

Остап *(скоро).* Я абучал ся аграномії, совершенствовал са в науках. Какія прекрасния учрежденія в Рассії в етой отрасли. *(Борович з початку дуже слухає, відтак зраджує нетерпеливість).* Гасударстенная учрежденія імеють сади на не-

скільки вйорств длінною, ієклюдітєльно прєд-
назначєнних для практичєскаво абучєнія. Бивал
на прєподаваніях, гдє бивало на нєсколко тисєч
слушатєлєй, послє штудіровал дєйствітєльное
хазяйство у дядюнкі. Он вєлє наздравіть і
сказать....

Борович. Чекай! чекай! Ну вжє потому бу-
дємо учитєсь, а тєпєр розповідж мєні тото вєсь
так по нашому, по руськи, бо я, бачиш, щє
вєсь нє розумію.

Остап. Как жєж батюшка? Я гаварю на
русскі!

Борович. *(заклотаєся).* Ну, та так! тото,
тєє. Красно говориш, нєма щє казати. Ну! я вжє
знаю, щє умієш. Алє то, бачиш для політики, а
розповідж про сєбє Таж ти мій одинак идітагу
політика будє потому. А тєпєр так, як син
татови, розповідж про сєбє. Таж ти мій одинак!
(Цїлує його в чолє).

Остап *(уєуваючись, мачє обиджєний).* Гаворю, как
умєю, нє раді палітїкі, лїш только на убєждєнію.

Борович *(в сторону).* Щє сє з ним стало?
(До Остапа). То ти мєнє вжє нє любиш? утїкаєш
від мєнє?

Остап. Па тому, щє ви мєня, батюшка,
абєжаєтє!

Борович *(горячо).* Я тєбє обиджаю? Чим?

Остап. Приказиваєте мене гаваріть на вашому.

Борович. А щож? То ти встидаєшся говорити по руськи? по матерньому?!

Остап. Не хачу і не умею гаваріть на хахлацькі.

Борович (*зриваючись*). Що? По хахлацки? Сину! що ти говориш?

Остап (*встаючи*). То, что слышите.

Борович. Остапе! Схаменися! То ти так обходишся, то ти так витаєшся з твоїм вітцем?! То ти нас всіх і мене, твого вітця старого, прозиваєш “хахлом”? Цураєшся нас? О! Боже! Боже! Чого я дожив на старість?! Де моя дитина? Де моя дитина? Поїхав мій син, та не вернув!

Остап. Вазвратіт са, батюшка, вазвратіт са, да только не хахлом, а настоящим русским человеком.

Борович. Пронав! (*По хвили зблизившись до Остапа*). Синку! Може ти трошки тото.... (*показує на чоло*). Га?

Остап. Батюшка! За чем комедію строїть? Ведь ви такой же настоящий русский, как і я.

Борович (*з іронією*). Ні! я “хахол!”

Остап. Ви читаєте “Галіцкую Русь”, журнал захищаючий нашія общерусскія дела. Но может быть і ви, батюшка, также.... таво (*показує на чоло*).

Борович (*збентежений, в сторону*). А проклята політика! Зарізає мене власним моїм ножем. (*Відвернувши ся мовчить*).

Остап. Ну! чтож, батьюшка?

Борович (*зломаний*). То сиңу, цілком не того, то цілком що инше....

Остап. Всьо равно!

Борович. Ні! воно лиш так виглядає на “все одно” але то зовсім що инше.... То—бачипи—політика, а отсе—сиңу—наскудство!

Остап. Чтож ето такое ета ваша палітіка?

Борович (*нетерпеливо*). Ет! дай мені спокій! (*В сторону*). Я вже й сам тепер не знаю; що то так еполітика. Виджу лише, що політика а Ковтові свині. се також зовсім що иншого (*сїдає коло стола тримає ся за голову*). Боже! Боже! що зі мною діє ся?! Тому три роки, який я був щасливий! Як я тїшив ся своєю дитиною. З якими красними надїями я його в світ вшравляв? А инні? Син мій—чужинець. Встидає ся свого і своїх. О Боже! За що Ти мєє караєш?

СЦЕНА XIV.

Тїж і Боровичка

Остап (*тихо а бої до матери, що увійшла незамічена старим*). Матусенько. Всьо гаразд! Уже нема “політики”. Лиш тепер ви допоможіть!

Боровичка. Дав би Господь! (*підходить до*

Боровича). Що-ж ти старий надув ся? Замість тїшитись сином, а він от сидить, та лиш очима лупає.

Борович (*плачливо-сумно*). Нема нам чого тїшитись.

Боровичка. Як то? що таке сталось?

Борович. Нема у нас сина, Магдуню, нема!

Боровичка. А от, який великий!

Борович. Ні! то не син! то—“настоящий” а ми—“хахли”.

Боровичка. Адже ти казав, що ти сам “настоящий”.

Борович (*нетерпеливо*). Ет! пусте! (*до себе*) “настоящий” але—дурень (*до жінки*). Куди мені до настоящего? Диви, як виглядають правдиві “настоящі” (*показує на Остапа*) сердиті, надуті, цурають ся вітця, матери, а говорять так чудно, що такий “настоящий” як я, нічого не розуміє.

Боровичка. Ну, ще нічого такого не сталось! Хвала Богу, що здоров вернув! Побуде межі нами, (*з притиском*) оженить ся, тай може знов навернеть ся на своє і мову рідну пригадає собі та з “настоящего” знов стане нашим, дорогим сином.

Борович. Бог би з тебе говорив! але я...

Остап. Нет, матушка, между нами нет нічево общаво; в сей час уєжджаю, вазвращаюсь к нашей общей матушке.

Боровична (*з запитом до Боровича*). Що він таке говорить?

Борович. А Господь його знає! (*До Остапа*). Слухай Остапе. Ти до нас не говори, не зви нас “батюшка”, та “матушка”, бо ми тебе не розумієм і не хочем розуміти.

Остап (*говорить зрозумілійше, щоб конче порозуміли*). Я вас долго мучить не буду. Єду в Київ і там женюсь.

Борович. Га? Що він каже? Що їде до Київа женитись?

Остап. Да! да, батюшка, єду в Київ; женюсь также на настоящей русской артистке із балета.

Борович. Ще лиш того бракувало! (*Ханючись за голову*). Боже! Боже! За що так караєш? (*в розпуці*). Стара! ратуй! ратуй! роби що! Бій ся Бога, босьмо пронали!!!

Боровична (*до Остапа*). Сину! таже ти казав колєсь, що будеш женити ся з Ганусею Ковтівною.

Борович (*сінає жінку за рукав*). Що?! З донькою Ковта? Стара! Що ти говориш?

Боровична. Ну!го лїнше він поїде до Києва.

Борович. (*Покванно*). Ні! не лїнше, не лїнше! Вже най женить ся з ким будь, лишень най не їде. Коби лиш схотїв!!!

Боровична. Та ти колись любив так горячо Ганусю!

Остап. Нєт, матушка, єто хахлуша!

Борович. А що! я казав! Не схоче!

Боровична. Вона тебе так щиро любить! так тебе ждала, виглядала! *(до старого)*. Та кажи ти що?

Борович. То нічо не поможе! Всьо прошло. *(З резигнацією до Остапа)*. Остапе! Послухай матери, будеш мати добру жінку.

Остап *(кидаючи ся батькови а шию)*. Добре! таточку, я женюсь з Ганусею та лиш хотїв від Вас почути, що годитесь на се.

Борович *(сцудований)*. Га? що? Що ти кажеш? Синку мій. То ти не того... не "настоящий"?

Остап *(пестячись сердечно)*. Ні таточку! Я такий сам Русин як і ви, я люблю свою Русь-Україну над усе, та дорожу нашим народним святощами. А вам хотїв лиш показати, як виглядає правдивий "настоящий".

Борович. А я думав, що ти справді ренеґат.

Остап. Ні, отче! Боровичі до сєго неспосібні *(усміхаючи ся)*. Я лиш так... для потлїтики.

Борович. А бодай би вона скисла! Ой синку, добру ти мені дав лекцію! Магдунцю, ти все мала рацію!

Боровична. А видши. Я жінка проста,

невчена, але я все казала, що тота “політика” ні до чого.

Борович. Зараз завтра викину всі газети.

Остап. Ні таточку! чогож викидати? Будемо читати і одну і другу, але не для “політики” але для того, щоби зати, що чувати на нащій рідній землиці. А тепер, таточку, позвольте, що піду відвідати сусідів та побачити ся з моєю судженою.

Борович. Чекай! На а чи ти знаєш, що вони мені зробили Безроги Ковта....

Боровичка (*перебиваючи*). Ну! вже знов зачинаєш за політику?! А що казавесь!? (*До Остапа*). Гануся в кухні, докінчує за мене вечеру для женців.

Остап (*вибігає і приводить Ганусю*). Ходи! серденько; ходи. Уже всьо добре! (*До старого*). Отсе, таточку, моя любка.

СЦЕНА XV.

Тіж і Ганусю

Борович (*з сміхом*). Ага! то се твоя “актриса з кїевскаво балета” твоя “настоящая”.

Гануся (*з жартолюбливим докором*). Так! То він вже мав якусь “настоящу” при балетї?

Остап. Е ні! то лиш для “політики”.

Гануся. Я такої політики не хочу. (*Киває*

пальцем). А може ви, таточку, воліли би тамтоту, що “для політики”? *(Цілує с арого в руку)*.

Борович. Ні! я вже волю “хахлушку”.
(Цілує її в чоло).

Боровичка. От то раз день щасливий: Сина діждались, політику пагнали, жнива докінчили, дігній заручили.

(За сцею чути хор женців, що йдуть з вінцем).

Господарю, господаренку,
Ой та отвори воротенка.
Несемо вам вінець,
Нашому ділу кінець.

Лесько *(вбігає перед ними)*. Голока буде, то-лока! *(Побачивши Остапа і Ганусю, що стоять, побравши ся за руки)*. А може й весіле. Отто си підімо та покуримо!

Всі *(потягають за женцями)*. Нашому ділу кінець!
(Заслона паде).

ТЕАТРАЛЬНІ ТВОРИ, ЯКІ МОЖНА НАБУТИ В РЕДАКЦІЇ "НОВОГО ЖИТЯ"

Свенруха Євдоха, в 3-х діях	\$.20
Американський шляхтич, на 3 дії30
Бурлака, драма в 5 діях35
Виворожила, комедія в 1 дії10
В Неволі Темноти, комедія на 3 дії25
Дай серцю волю, заведе в неволю, драма в 5 діях40
За Немань іду, оперета на 4 дії20
Запорожський Клад, комедіо-опера на 3 дії20
Іцко сват, комедія в 1 дії10
Катерина, драма в 4 діях30
Мазепа, драма в 5 діях35
Мати Наймичка, драма на 4 дії25
На відпуст до Києва, комедія на 3 дії30
Наймичка, драма в 5 діях35
На тихі води, на ясні зорі, спец. образок на 3 дії25
Недолюдки, б'гквальниця в 3 діях30
На старости літ, образ життя народу в 1 дії10
Орися, малюнки з міщанського життя35
Пан Писар, в 3-х діях20
Підгіряни, драма в 3 діях50
Пімста Жидівки, драма в 5 діях40
Повернув із Сибіру, драма в 5 діях35
Пошились у дурні, комедіо-оперетка на 3 дії35
По ревізії, етюд в 1 дії20
Прометей, драматичний уривок15
Простак, або хитрощі жінки перехитроні Москалем, комедія в 1 дії20
Терновий вінок, або жертви царизму, драма на 4 дії50
Хмара, драма на 5 дії50
Панна штукарка, комедія на 3 дії30
Сьвідки, комедія в 1 дії15
Жидівка Вихрестна, драма в 5 діях50

Замовлення wraz з грішми засилайте до ред. "Нового Житя":

NOWE ZYTIE,

107 Grant Street,

Olyphant, Pa.